

Prezentace vznikla s podporou společnosti Teva Pharmaceuticals CR s.r.o

Nie všetko čo píská, je astma

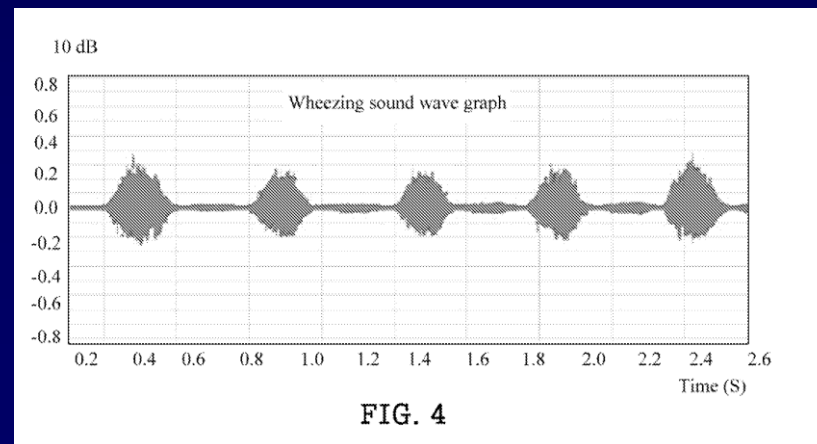
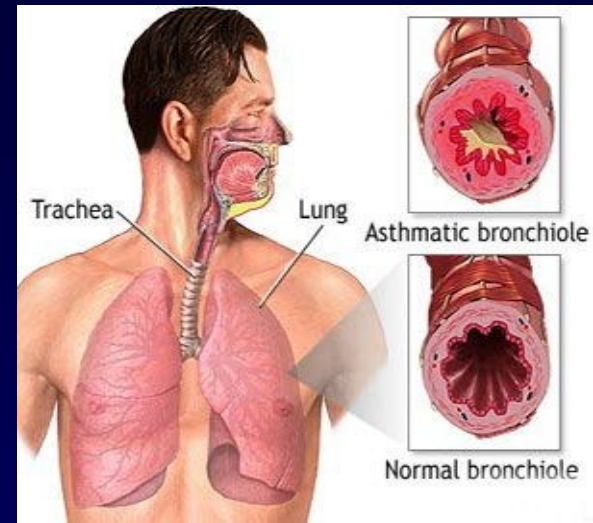
Ružena Tkáčová

Klinika pneumológie a ftizeológie,

Lekárska fakulta, Univerzita P. J. Šafárika v Košiciach

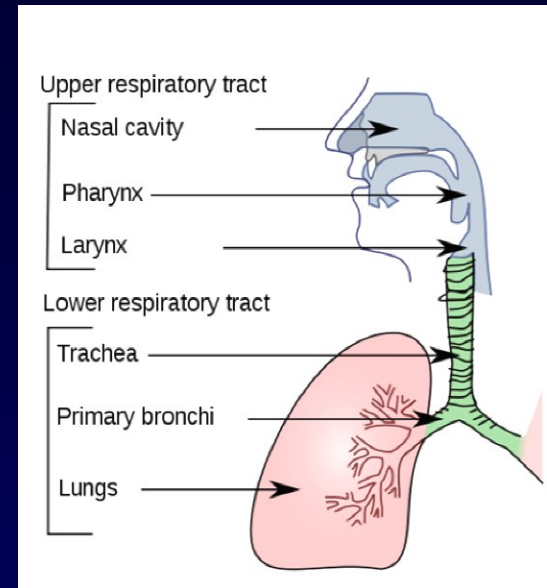
Čo sú piskoty – „wheezing“?

- patologický muzikálny akustický fenomén
- vysoko- alebo nízkofrekvenčný
- počuteľný fonendoskopom alebo voľným uchom
- prevažne v expíriu

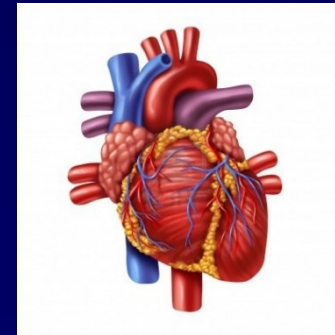
PISKOTY: RESPIRAČNÉ OCHORENIA – INÉ AKO ASTMA

1. Horné dýchacie cesty
2. Ochorenia trachey
3. Ochorenia bronchov

PISKOTY: INÉ OCHORENIA ASTMA + KOMORBIDITY

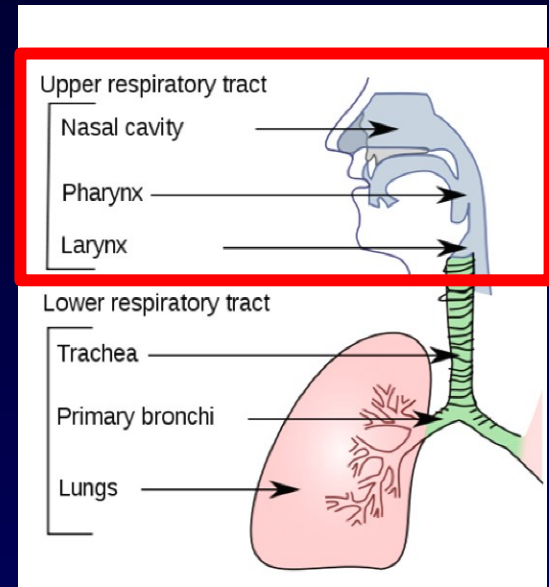
4. Kardiovaskulárne choroby
5. Komorbidity

PISKOTY: RESPIRAČNÉ OCHORENIA – INÉ AKO ASTMA

1. Horné dýchacie cesty

- Akútna laryngitída
- Epiglotitída
- Dysfunkcia hlasiviek

Akútna laryngitída u dospelých

Príznaky

Bolesti hrdla (79%)

Dysfágia (70.9%)

Stridor (3.6%)

Tachypnoe (5.7%)

Dyspnoe (6.4%)

Antibiotiká sa pri hodnotení objektívnych príznakov **neukázali byť účinné** v liečbe akútnej laryngitídy u dospelých.

Akútna epiglotitída u dospelých

Zriedkavé ochorenie

Séria 11 kazuistík fatálnej akútnej epiglotitídy u dospelých v Ontáriu, Kanada (2001 – 2014)

Muži – 73%, priemerný vek 50 rokov

Príznaky

infekt horných dýchacích ciest
epizóda závažnej dýchavice

Fenomén prsta
„thumb sign“

Dysfunkcia hlasiviek

- Intermitentná patologická addukcia hlasiviek počas respirácie vedúca k variabilnej obštrukcii horných dýchacích ciest.

Spravidla v inspíriu, niekedy v expíriu.

- Dysfunkcia hlasiviek je častý fenomén sprevádzajúci astmu, ktorý – ak ostane nerozpoznaný – môže viesť k diagnóze „refraktérnej astmy“

Dysfunkcia hlasiviek

2 fenotypy

1) spontánna

v nepredvídateľných rôznych situáciách

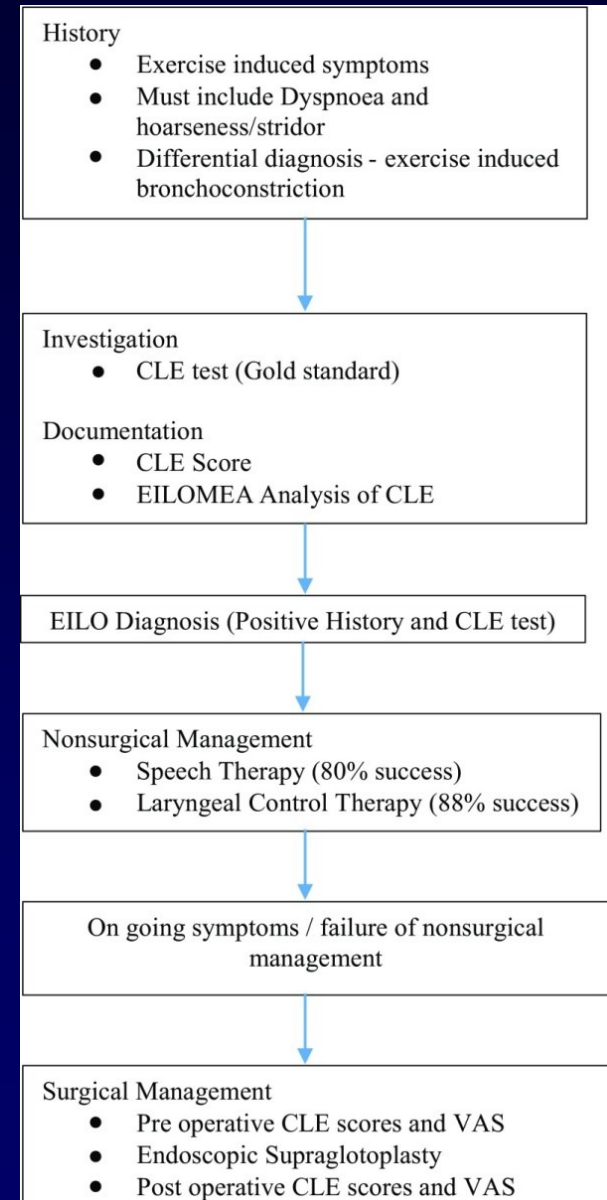
dýchavica a stridor často opisovaný pacientom ako piskoty

2) ponámahová - EILO

„exercise induced laryngeal obstruction“
často u mladých osôb pri kompetitívnych aeróbných športových aktivitách.

Prechodná, pri odpočinku spontánne ustupuje

EILO

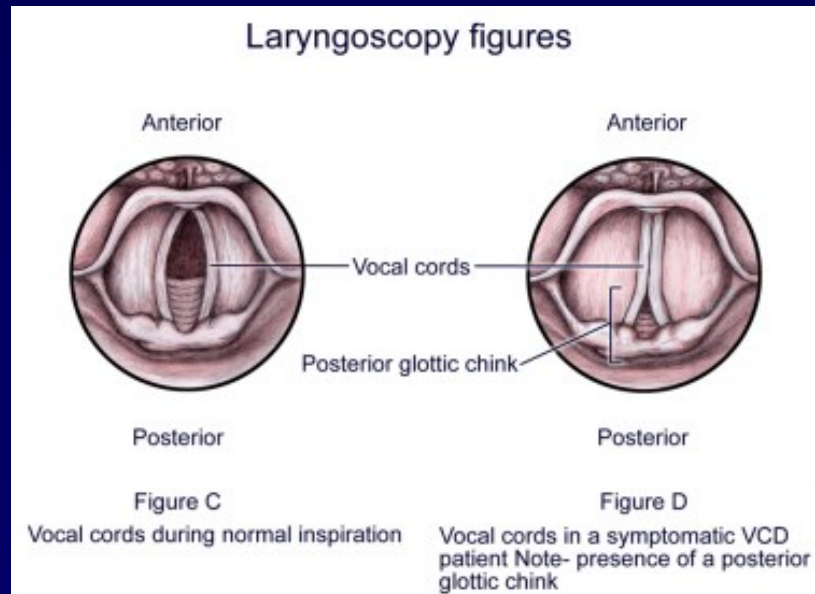
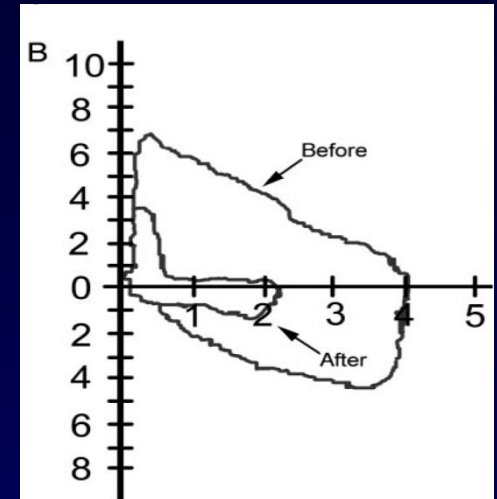
Dysfunkcia hlasiviek

Spirometrický nález

Redukcia prietoku vzduchu počas inspíria
i počas expíria

Laryngoskopický nález

Závažná addukcia hlasiviek (štrbina < 2 mm)

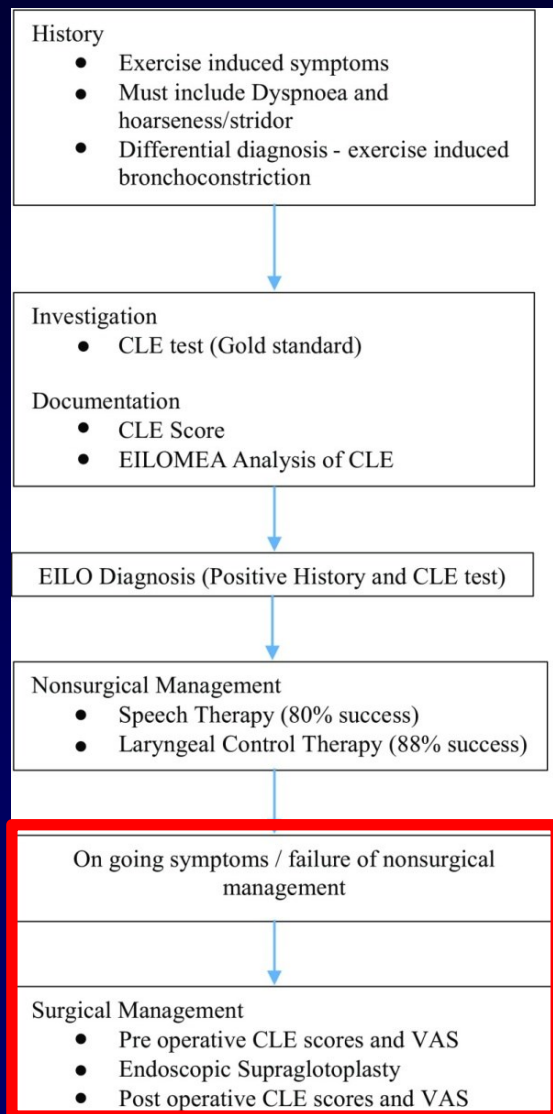
Diferenciálne diagnostika VCD – Astma

	VCD	ASTMA
Charakter dýchavice	Náhly začiatok a relat. rýchly ústup	Postupnejší začiatok, pomalší ústup
Nočné zobúdzanie	Zriedkavo	Takmer vždy
Odpoveď na farm. liečbu	Spravidla neprítomná	Dobrá
Spúšťače	Žiadne resp. námaha Obvykle 0-1 spúšťač	Alergény, námaha, stres, chlad Obvykle početné súšťače
Obštrukcia dýchacích ciest	Laryngeálna	Bronchiálna
Auskultačné fenomény	Prevažne stridor v inspíriu	Prevažne piskoty v expíriu
FEV₁/FVC	Normálne	Nízke

Liečba dysfunkcie hlasiviek

- Logoterapia (speech therapy) – relaxačné techniky hlasiviek, dýchacie techniky – EFEKTÍVNE
- Psychoterapia – kognitívno-behaviorálne techniky
- Anticholinergiká inhalačne – u pacientov s VCD vyvolanou fyzickou námahou

Liečba námahovej dysfunkcie hlasiviek EILO

Endoskopická supraglotoplastika

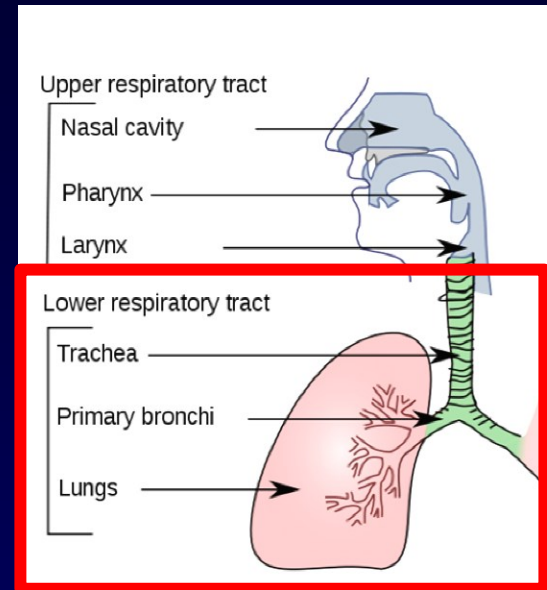
Liyanagedara S, McLeod R, Elhassan HA. Exercise induced laryngeal obstruction: a review of diagnosis and management. Eur Arch Otorhinolaryngol. **2017** Apr;274(4):1781-1789.

PISKOTY: RESPIRAČNÉ OCHORENIA – INÉ AKO ASTMA

1. Horné dýchacie cesty

2. Ochorenia trachey

3. Ochorenia bronchov

- **tracheo- a bronchomalácia**
- **aspirácia cudzieho telesa**
- **nádorová obštrukcia bronchov**

Tracheomalácia

Malácia – „zmäknutie“

Kongenitálna – u detí

polychondritída, chondromalácia, mukopolysacharidózy, idiopatická (Mounier-Kuhnov syndróm)

Získaná – u dospelých

- **Posttraumatická (postintubačná, posttracheostomická)**
- Chronický zápal (recidivujúca polychondritída)
- Chronická externá kompresia (malignita, cysty, absces, aneurizma aorty)

Bronchomalácia

Obštrukcia v expíriu pri pozitívnom vnútrohrudníkovom tlaku (kolaps)

Negatívny vnútrohrudníkový tlak v inspíriu otvorí dýchacie cesty

Príznaky

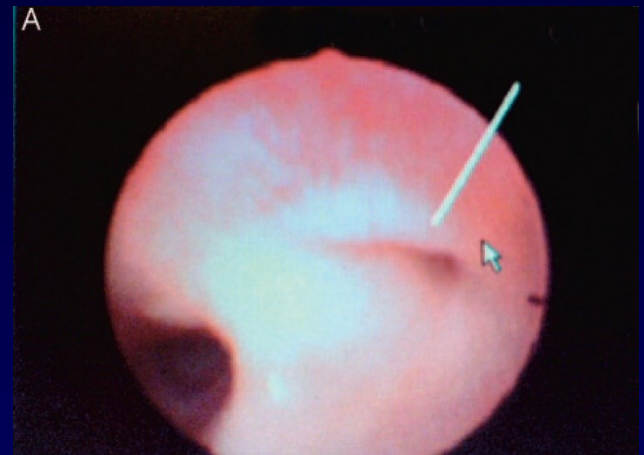
V závislosti od stupňa obštrukcie:

- Kašeľ
- **Expiračné monofázické piskoty**

Komplikácie

- Perzistujúca hyperinflácia – emfyzém distálne od malácie
- Purulentná bakteriálna bronchitída, pneumónia

Bronchoskopický nález

Pravý horný lobárny bronchus

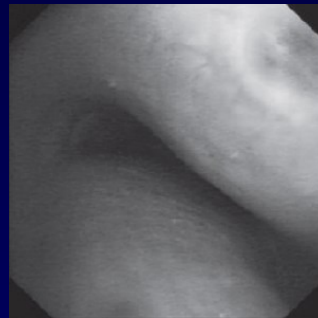
Manažment tracheo– a bronchomalácie

Intratracheálne stený – od roku 1965

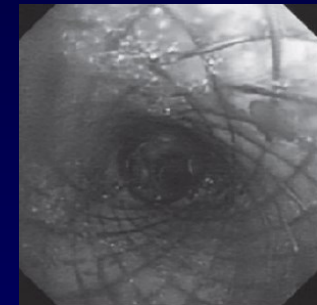
Neinvazívna ventilácia – CPAP a BiPAP

CT (na konci expíria)

FBS – 91% redukcia plochy

FBS – po implantácii **stentu**

CPAP

Iniciálny tlak 8 cm H₂O
v chronickej liečbe 13 sm H₂O

Nádorová obštrukcia centrálnych dýchacích ciest imitujúca astmu

- 1) Endobronchiálny karcinoid
- 2) Mukoepidermoidné nádory

Séria kazuistík

2001-2007

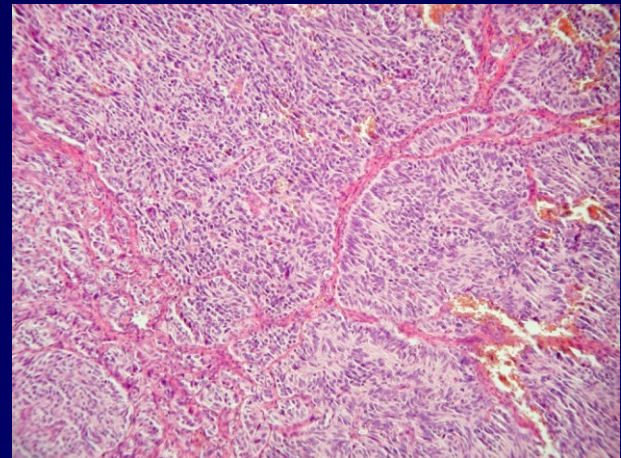
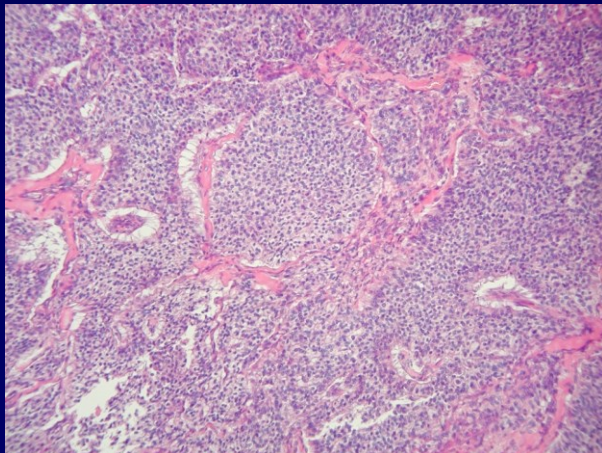
Klinika pneumológie a ftizeológie a II. Chirurgická klinika,
UPJŠ, Lekárska fakulta v Košiciach

Karcinoid pľúc – Séria kazuistík

- 11 pacientov: 3 muži a 8 žien
- Priemerný vek 53 rokov
najmladšia pacientka – 19 ročná, najstarší pacient – 76 ročný

Histologický obraz:

- 10 pacientov – typický karcinoid
- 1 pacient atypický karcinoid s 1 mts postihnutím hilarnej uzliny

36 ročná pacientka

záchvaty kašľa
opakované zápaly pľúc
piskoty

- RTG
- Bronchoskopické vyšetrenie
- CT

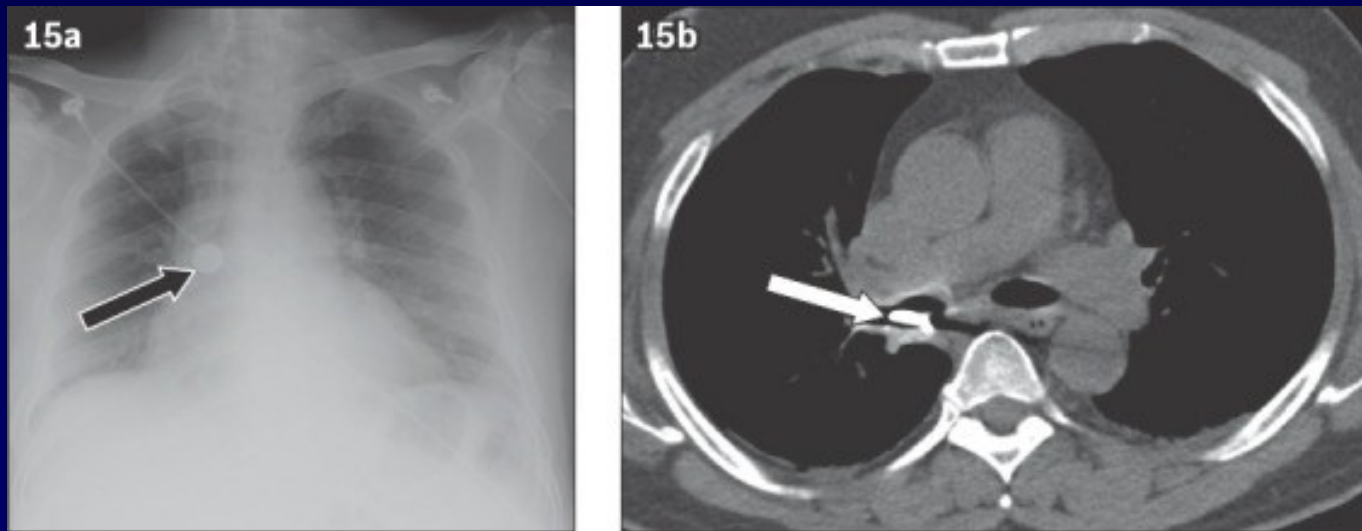

Aspirácia cudzieho telesa

51-ročný muž: aspirácia mince

RTG - Okrúhly tieň

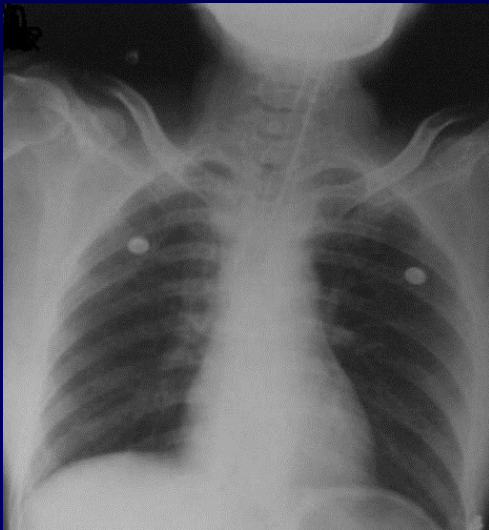
CT – minca v intermediárnom bronchu

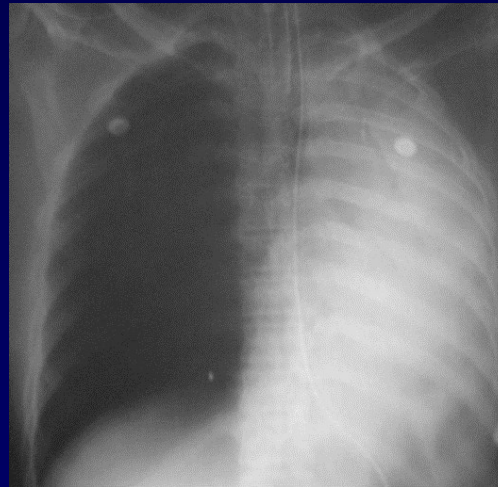
Aspirácia cudzieho telesa

50-ročná žena s astmou
prijatá s **piskotmi** a v respiračnom distrese

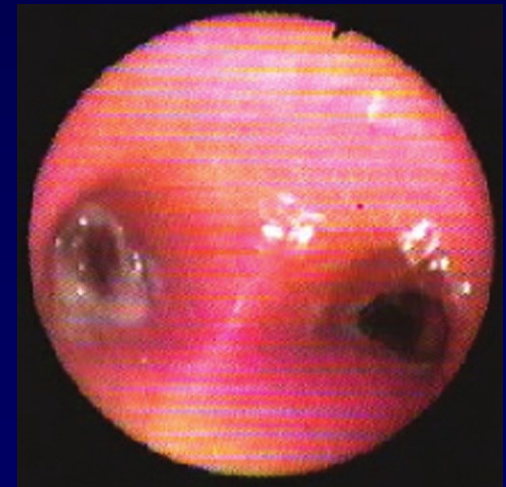
RTG v úvode

Atelektáza po 3 dňoch

FBS nález

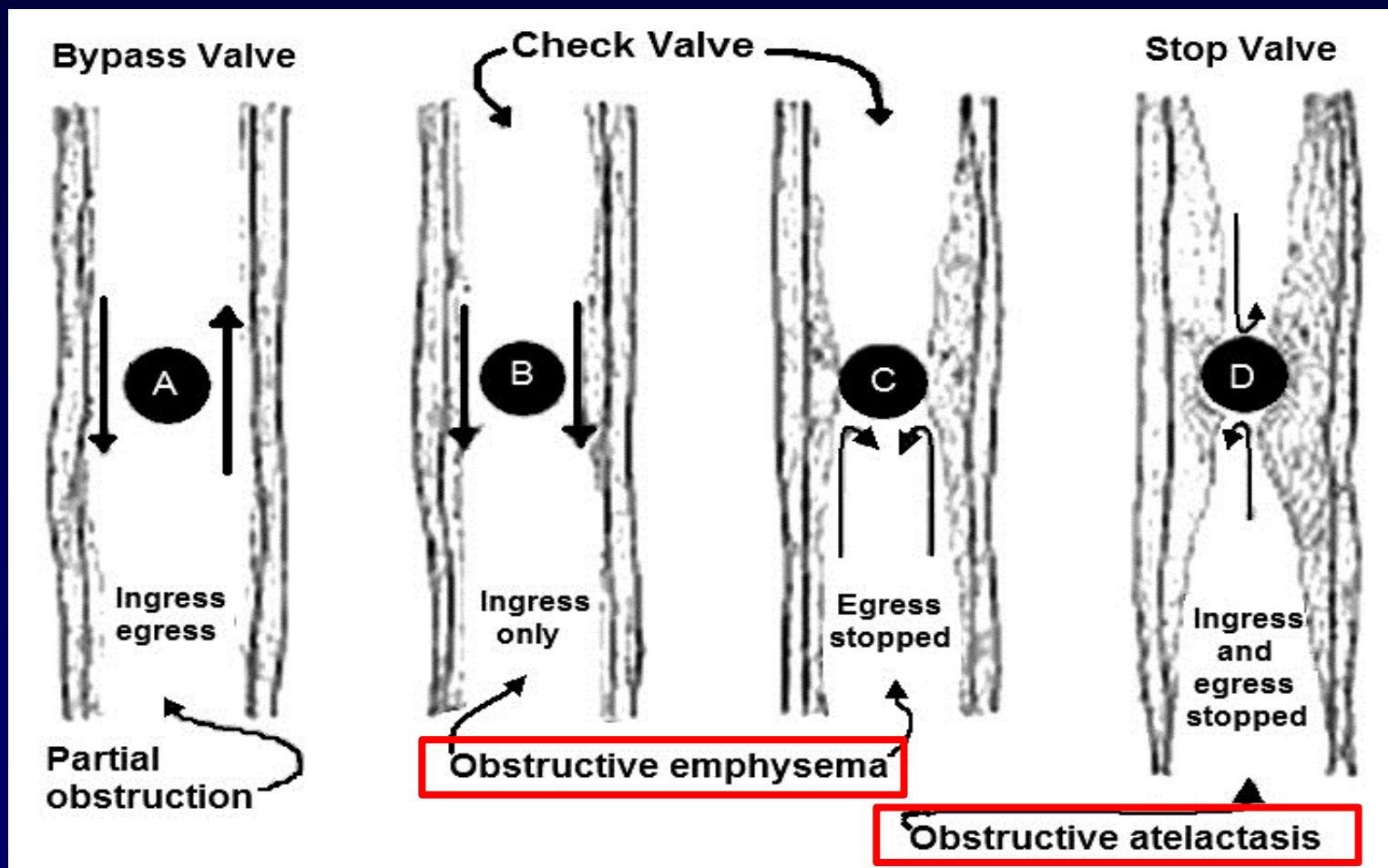
Aspirácia: vznik atelektázy a respiračnej insuficiencie

Pasáž vzduchu

Nádych + výdych

Nádych

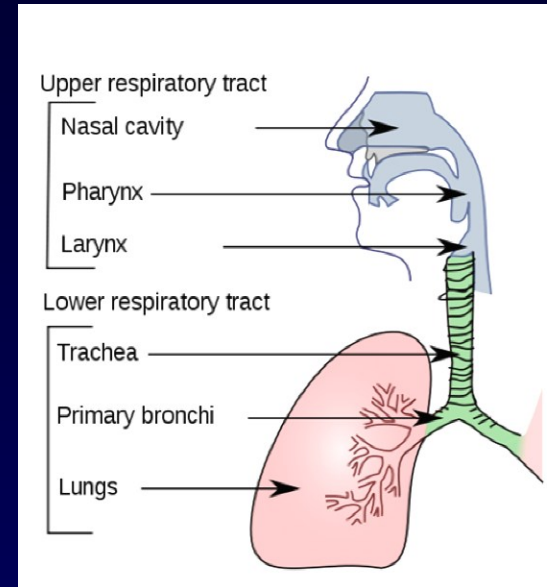
Stop

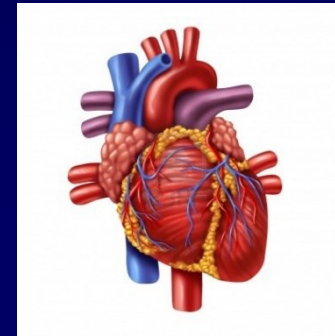
PISKOTY: RESPIRAČNÉ OCHORENIA – INÉ AKO ASTMA

1. Horné dýchacie cesty
2. Ochorenia trachey
3. Ochorenia bronchov a alveolov

PISKOTY: INÉ OCHORENIA ASTMA + KOMORBIDITY

4. Astma a komorbidity
5. Iné ochorenia

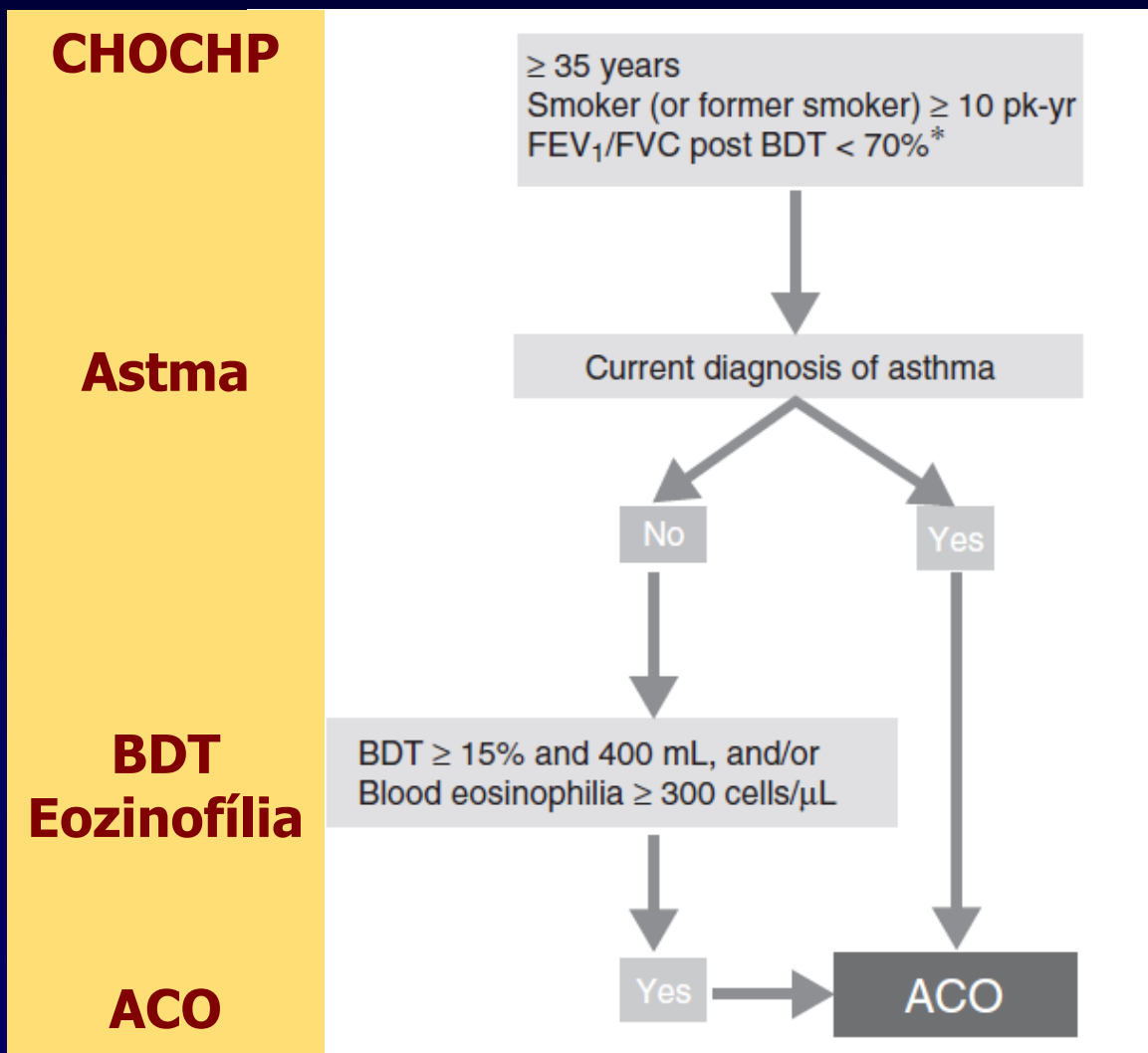

Astma-CHOCOP Overlap Syndróm ACOS

- Smernice ATS (1995) definovali astmu, chronickú bronchitídu, emfyzém, CHOCOP – identifikovali **11 syndrémov**.
6x overlap medzi jednotlivými syndrémami
- 2000 – 2010: rozpoznané **odlišnosti** v charaktere zápalu, rizikových faktoroch, patofyziológii i odpovedi na liečbu medzi astmou a CHOCOP
- Od 2010 – zvýšený záujem o **podobnosti** astma-CHOCOP
Dôvody: klinická skúsenosť
klinické štúdie - vylúčenie účasti týchto chorých
potreba optimalizovať diagnostické a liečebné postupy

Súčasná španielska definícia ACO (2017)

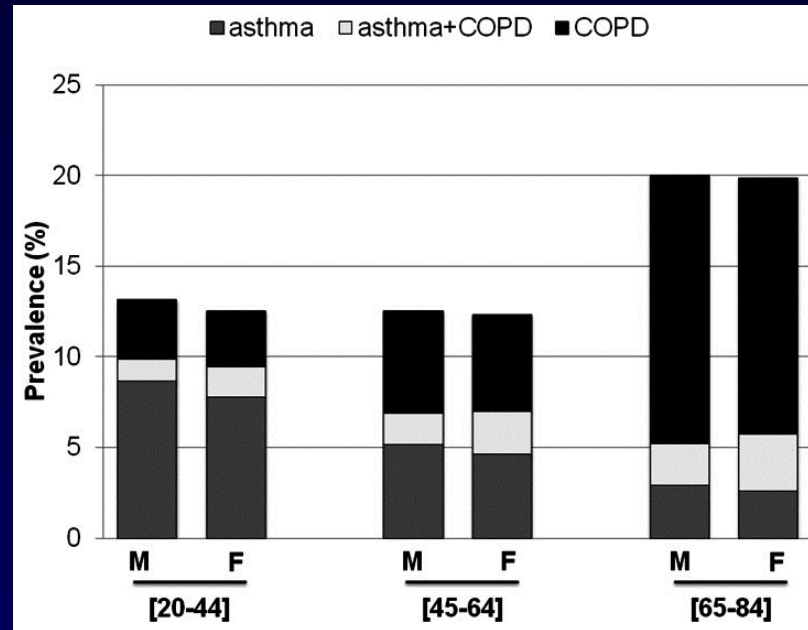

**ICS nesmú byť vysadené
pacientom**

s BDT ≥ 15%

**a/alebo
periférnou
eozinofíliou ≥ 300**

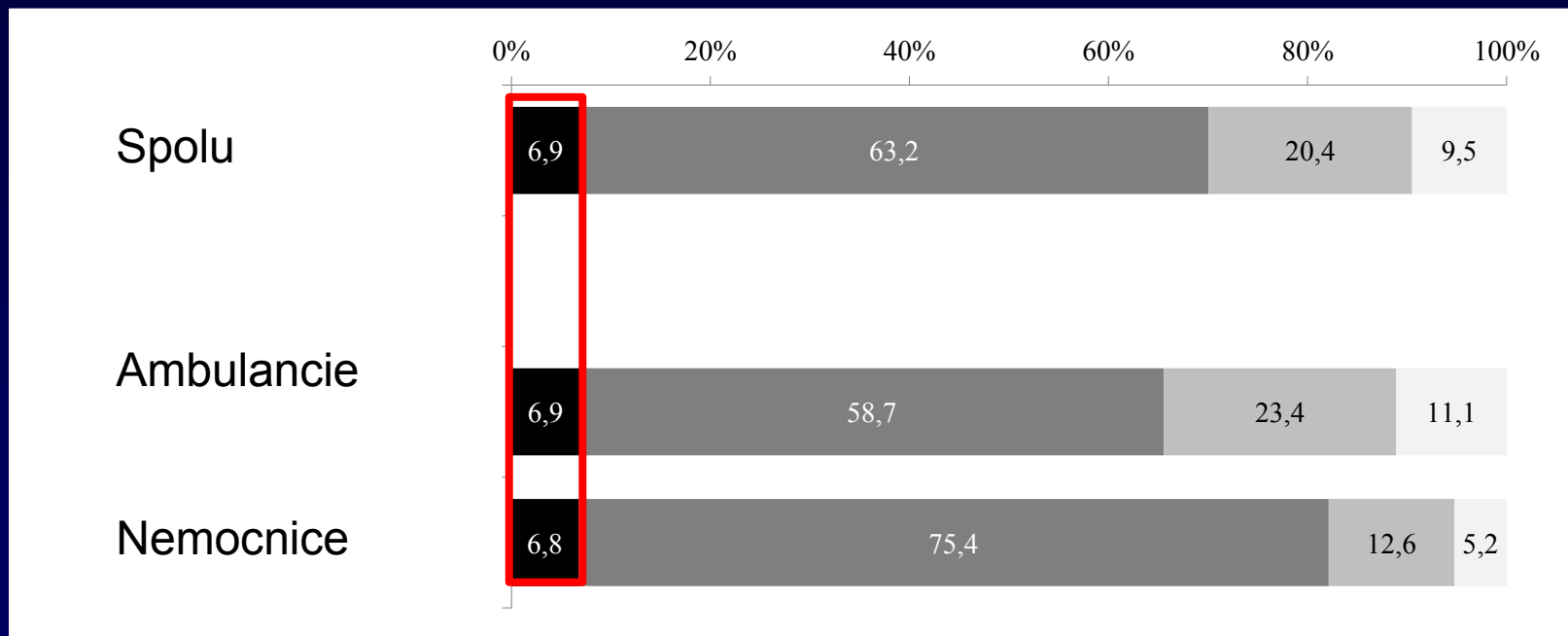
Prevalencia overlap syndrómu

Vek	Len astma	Astma+CHOCHP	Len CHOCHP
[20–44]	8.2 (7.5–9)	1.6 (1.3–2)	3.3 (2.8–3.8)
[45–64]	4.9 (4–5.9)	2.1 (1.5–2.8)	5.7 (4.7–6.7)
[65–84]	2.9 (1.8–4)	4.5 (3.2–5.9)	13.3 (11.1–15.)

Prevalencia overlap syndrómu v centrálnej a vo východnej Európe

Štúdia POPE

Geografické rozdiely

Prevalencia ACO v Slovenskej republike – 11% pacientov s CHOCHP

Patogenéza

Genetická predispozícia

Overlap genetickej predispozície medzi CHOCHP a astmou

	Molekuly asociované s astmou	Molekuly asociované s obidvomi chorobami	Molekuly asociované s CHOCHP	
Astma	190	229	91	CHOCHP

Patogenéza

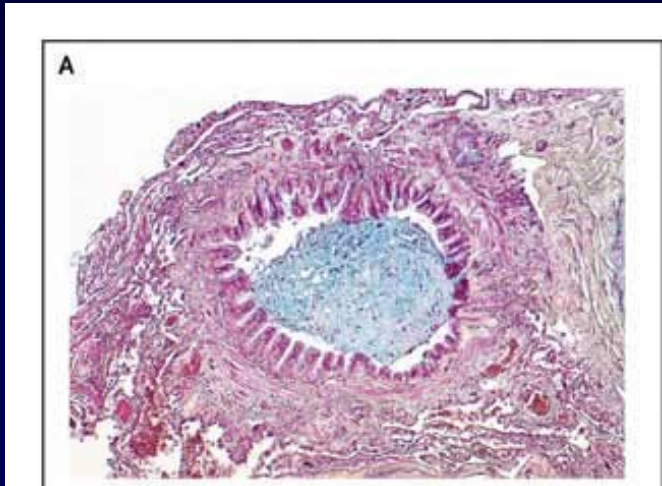
Genetická predispozícia

Overlap genetickej predispozície medzi rôznymi chorobami

	Molekuly asociované s astmou	Molekuly asociované s obidvomi chorobami	Molekuly asociované s CHOCHP	
Astma	190	229	91	CHOCHP
TBC	54	190	229	Astma
TBC	87	157	163	CHOCHP
hypertenzia	84	91	328	Astma
Hypertenzia	88	87	233	CHOCHP

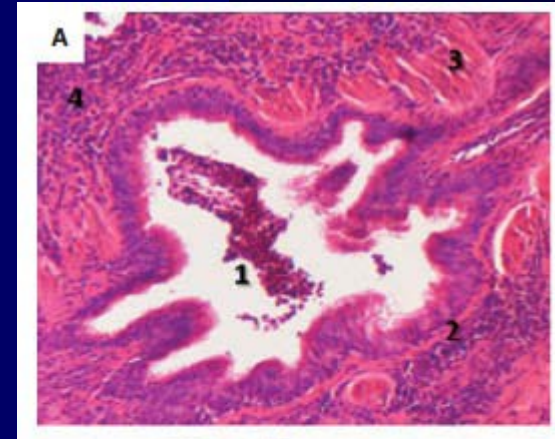
Patogenéza

Morfologické zmeny v dýchacích cestách

CHOCHP

- patologický nález – malé dýchacie cesty, distálny kompartment pľúc
- oklúzia lumenu
- subepiteliálna fibróza
- hypertrofia hladkej svaloviny
- zápalový infiltrát

Astma

- väčšie dýchacie cesty
- **ALE súčasne pri ťažkej astme**
- oklúzia lumenu
- subepiteliálna fibróza
- hypertrofia hladkej svaloviny
- zápalový infiltrát

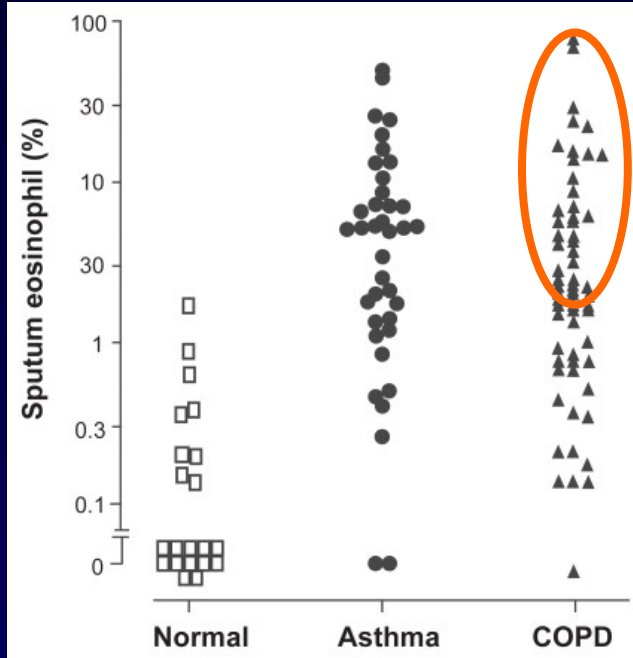
Patogenéza

Morfologické zmeny v dýchacích cestách

- **Zápal je prítomný vo veľkých (> 2 mm) i v malých (<2 mm) dýchacích cestách**
- **Remodelácia a fibróza v malých dýchacích cestách**

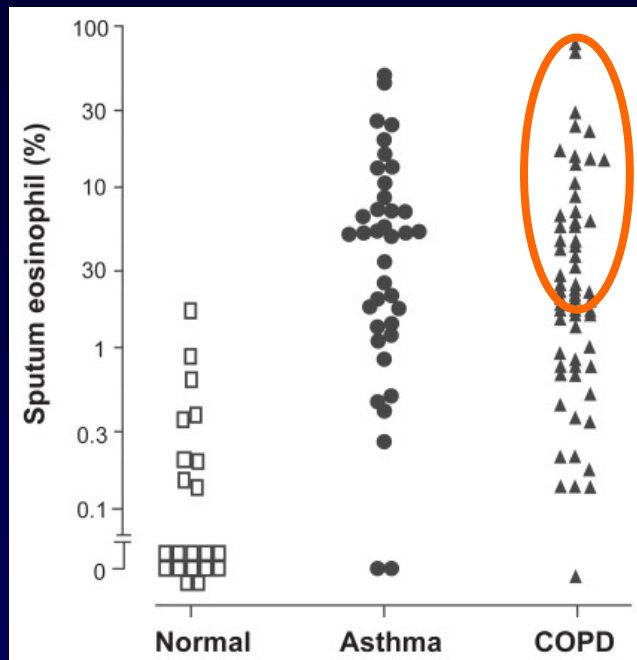
pri astme i CHOCHP

Eozinofília v spúte Astma a niektorí pacienti s CHOCHP

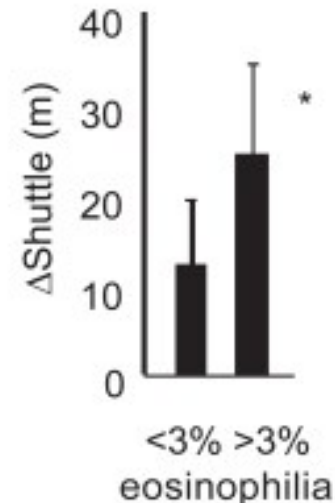
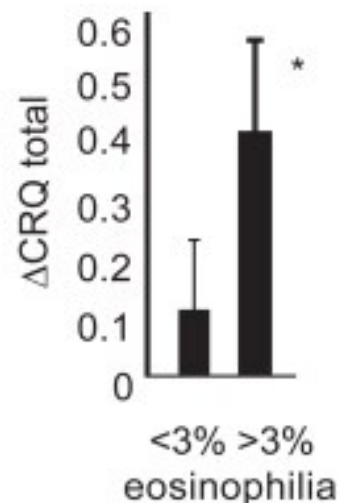
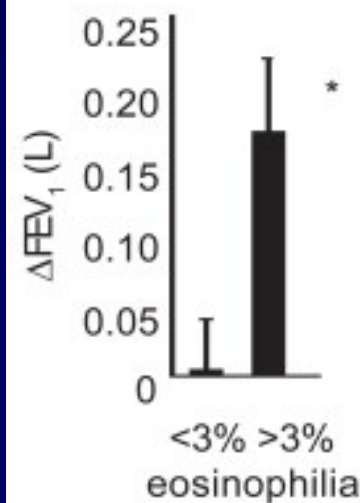

Eozinofília v spúte Astma a niektorí pacienti s CHOCHP

- Vyššia bronchodilatačná odpoveď
- Výraznejšie zlepšenie symptómov
- Významnejšie zlepšenie v 6MWT

Neutrofília v spúte CHOCHP a niektorí pacienti s astmou

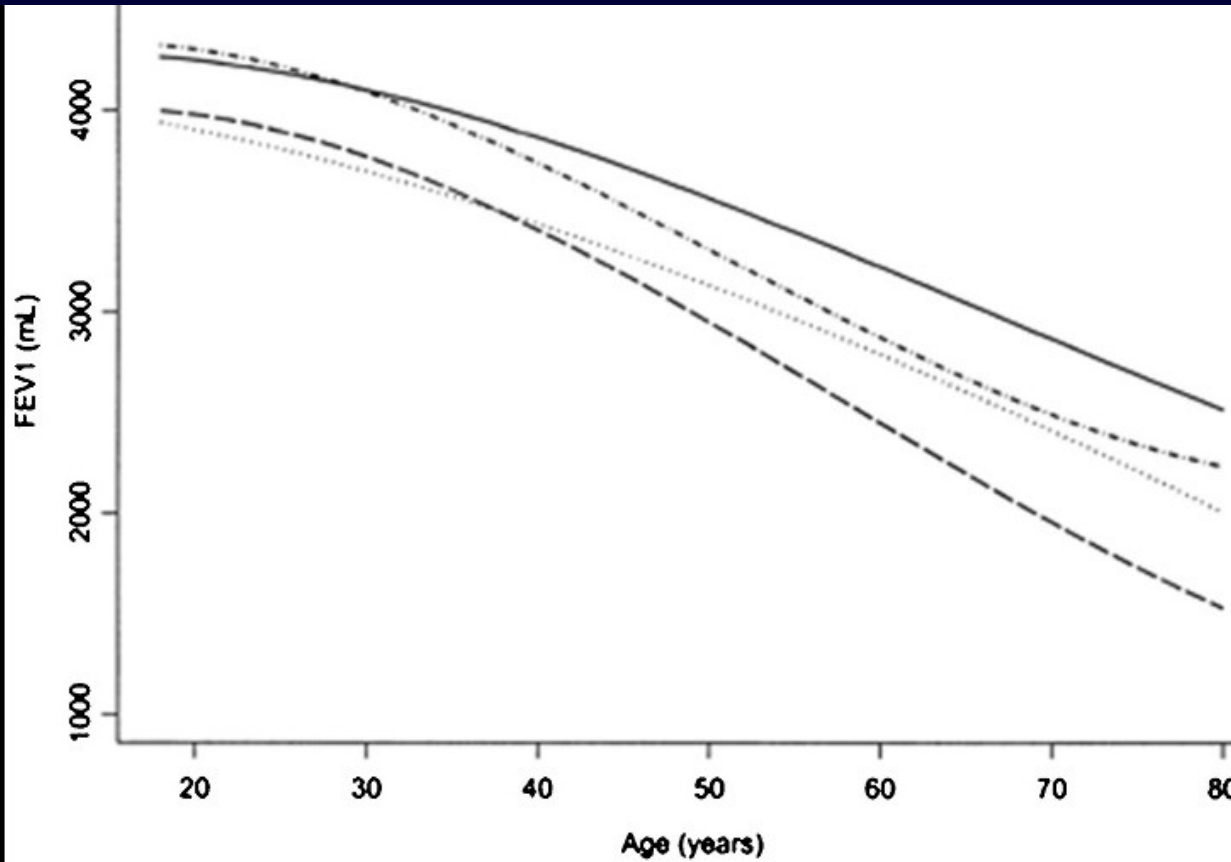
- **Atopia** - "len" 40% prípadov astmy
Eozinofilný zápal "len" 50% prípadov astmy
- Nie eozinofilná astma je asociovaná so zvýšením infiltrácie **neutrofilmi** u pacientov nielen **s ťažkou, ale i s ľahkou a stredne ťažkou** astmou
- **Starnutie** – zvýšená neutrofilová infiltrácia u astmatikov i neastmatikov
Neutrofilová astma – starší pacienti

Plúcne funkcie pri ACOS

	Astma	Overlap syndróm	CHOCHP	Zdravý
Symptómy	+	+	+	-
FEV ₁ /FVC	≥70%	<70%	<70%	≥70%
FEV ₁ (% n.h.)	>80%	<80%	<80%	>80%
Bronchiálna hyperreaktivita	+	+	-	-

variabilná bronchiálna obštrukcia
+
nie kompletne reverzibilná bronchiálna obštrukcia

Plúcne funkcie pri ACOS

Neastmatici, nefajčari

Neastmatici, fajčari

Astmatici, nefajčari

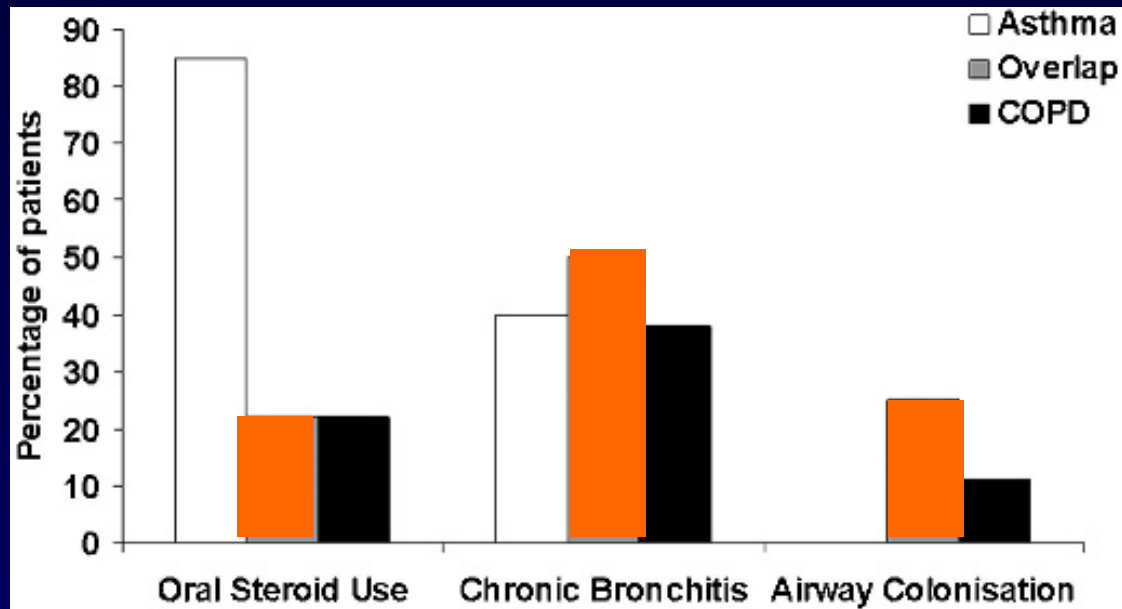
Astmatici, fajčari

**Overlap syndróm akceleruje pokles
plúcnych funkcií**

Symptómy pri ACOS

	Len astma	Overlap Astma + CHOCHP	Len CHOCHP
Pískanie	43.4 (39.2–47.7)	78.7 (71.3–84.5)	42.7 (37.6–47.9)
Záchvaty astmy	38.8 (34.6–43.2)	56.9 (48.7–64.8)	4.4 (2.7–6.9)
Antiastmatiká	29.8 (25.8–34)	55.4 (47–63.5)	2 (1.1–3.8)
Alergická nádcha	59.2 (54.9–63.4)	53.5 (45.5–61.3)	23.9 (19.7–28.6)
Produktívny kašeľ	23.1 (19.6–26.9)	61.7 (53.7–69.1)	54 (48.7–59.2)
MRC ≥ 3	9.3 (7.1–12.2)	38.8 (31.1–47.1)	20.8 (17–25.2)
Hospitalizácie	1.1 (0.5–2.4)	3.1 (1.4–6.7)	2.5 (1.4–4.5)

Zápal a bakteriálna kolonizácia dýchacích ciest

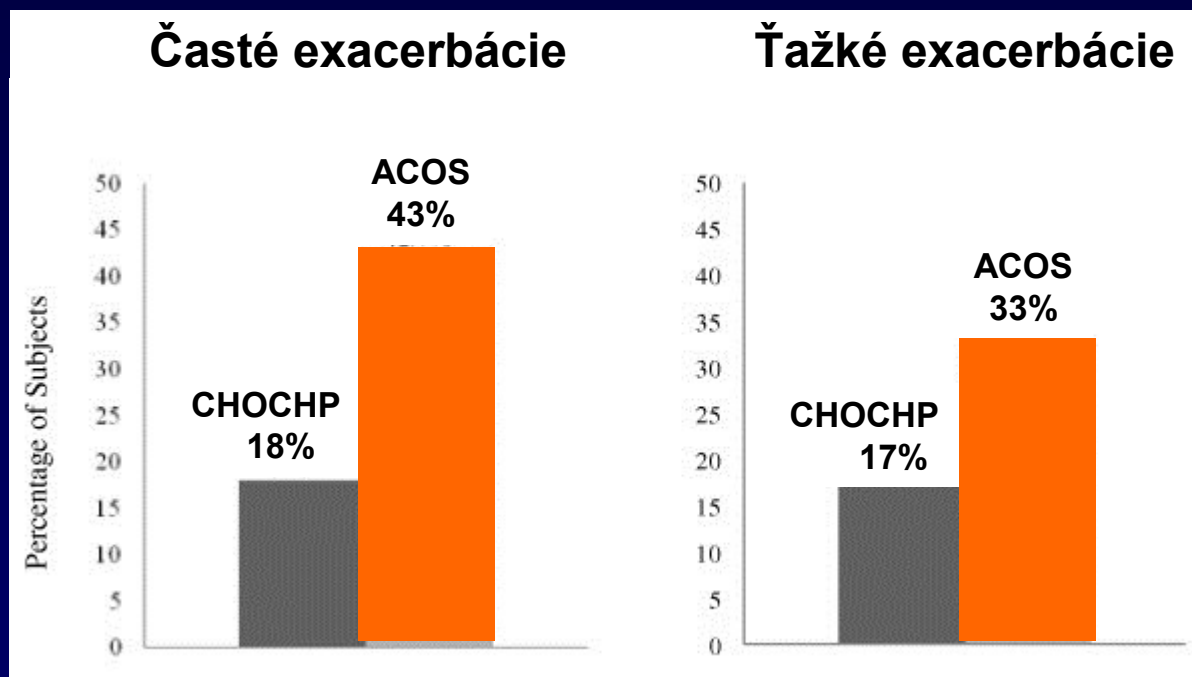

Overlap syndróm zvyšuje riziko zápalu a bakteriálnej kolonizácie dýchacích ciest

Exacerbácie pri ACOS

Priemerný počet všetkých exacerbácií za 9 rokov (2000-2009) :
astma: 2.1, CHOCHP: 3.4, **ACOS: 6.0**

Andersen H Clin Respir J 2013

Overlap syndróm zvyšuje riziko exacerbácií

Hospitalizácie pri ACOS

PLATINO : Sledovanie 5,044 hospitalizovaných pacientov v Brazílii:
12% - CHOCHP, 1.7% - astma, 1.8% - ACOS

Oproti pacientom s CHOCHP mali pacienti s ACOS

- viac respiračných **symptómov**
- **horšie pľúcne funkcie**
- užívali viac respiračných **liekov**
- mali nižšiu percepciu celkového zdravia
- **boli častejšie hospitalizovaní pre exacerbácie**

Overlap syndróm zvyšuje riziko hospitalizácií

Kvalita života pri ACOS

	β (SE)/OR(CI)	p-value
BODE Index	0.29 (0.21)	0.17
SGRQ	5.2 (2.0)	0.009
6MWT, ft	31.6 (40.5)	0.43

Pacienti s overlap syndrómom majú nižšiu kvalitu života oproti pacientom s CHOCHP alebo astmou

Astma-CHOCOP Overlap Syndróm ACOS

- Pacienti s koexistenciou CHOCOP a astmy predstavujú relevantnú klinickú populáciu – **10-25%** pacientov s obštrukčnou ventilačnou poruchou
- Overlap syndróm je asociovaný s horšou kvalitou života
- Pacienti s ACOS majú častejšie a ťažšie exacerbácie, napriek mladšiemu veku a nižšej expozícii fajčeniu oproti CHOCOP

Astma a pneumónia

Kazuistika

35- ročný muž dlhodobo liečený na bronchiálnu astmu

Urgentný príjem na hospitalizáciu:
horúčka, **piskoty**, kašeľ, neutrofília

Pred liečbou

Po liečbe

Astma a gastroezofágový reflux

Incidencia GERD

U ~ 30 - 40% pacientov s astmou

U ~ 50% pacientov s astmou a recidivujúcimi pneumóniami

Príznaky

- Kašeľ
- Piskoty
- Rekurentné bronchitídy - pneumónie

Astma a srdcové zlyhávanie

Kazuistika

Ťažká mitrálna stenóza s pľúcnym edémom a piskotmi
liečená ako refraktérna astma!

*„U každého pacienta s refraktérnou astmou je potrebné
vylúčiť inú etiológiu piskotov, vrátane kardiálnych
ochorení.“*

„U každého pacienta s (refraktérnou) astmou je potrebné vylúčiť inú etiológiu piskotov.“

Ďakujem za pozornosť

Otázka do diskusie

18-ročný vrcholový športovec – zjazdový lyžiar - sa dostavil na urgentný príjem nemocnice v Poprade po tréningu na Solisku s príznakmi:

- piskoty
- inspiračný stridor
- schvätenosť, tachykardia

Nie je známe, či sa pacient lieči na astmu

Pracovná diferenciálna diagnóza:

1. Astma + pneumónia
2. CHOCHP + astma
3. Astma + dysfunkcia hlasiviek
4. Aspirácia cudzieho telesa